

Olje- og energidepartementet

Deres ref. 22/2380

Vår ref. AH

Dato 06. januar 2023

Høringsinnspill til kvalitative kriterier og støtteordning for Utsira Nord

Aker Offshore Wind, Ocean Winds og Statkraft viser til høringsbrev av 6. desember 2022 fra Olje- og Energidepartementet og takker for muligheten til å gi innspill til forslag til kvalitative kriterier og støtteordning for Utsira Nord.

Aker Offshore Wind, Ocean Winds og Statkraft («Konsortiet») har som mål sammen å bygge ut flytende havvind på Utsira Nord.

Konsortiet støtter regjeringens beslutning om å tildele areal på Utsira Nord basert på kvalitative kriterier. De fleste av departementets forslag til kvalitative kriterier slik de fremgår av høringsnotatet er gode og synes å være i tråd med de politiske målsetninger om å utvikle en bærekraftig havvindindustri i god sameksistens med andre brukere av havet.

I det følgende vil Konsortiet svare på spørsmålene departementet har stilt til høringsinstansene. Innledningsvis ønsker vi å fremheve følgende hovedpunkter:

- **Støtte:** Signalene om støtte til *kun* 1-2 flytende prosjekt på 500MW hver, er ikke nok til å gjøre norsk sokkel attraktiv og utløse de nødvendige investeringer i leverandørindustrien. Konsortiet anbefaler å etablere støttemekanismer slik at den fulle kapasiteten på Utsira Nord realiseres så raskt som mulig.
- **Tildelingsmodell:** Konsortiet støtter departementets foretrukne tildelingsmodell der areal og støttetildeling skjer i to steg – alternativet vil forsinke prosessen og gi økt ressursbruk både for aktørene og myndighetene.
- **Konsesjonsprosess:** Det anbefales at utviklers arealrettigheter styrkes og prosessen for tildeling av statsstøtte samordnes med tildeling av konsesjon.
- **Vekting av hovedkriteriene:** Det anbefales at kostnadsnivå 2030 vektet 10%, bidrag til innovasjon og teknologiutvikling 20%, gjennomføringsevne 30%, bærekraft 20%, og positive lokale ringvirkninger 20%.
 - Naturmangfold bør inngå som en del av bærekraftkriteriene
- **Nettløsning:** Det bør fremgå tydelig av utlysningen hvilke forutsetninger aktørene skal legge til grunn i søknaden – konsortiet støtter en modell der utbygger er ansvarlig for den prosjektspesifikke nettløsningen og Statnett har systemansvar etter havenergilova.
- **Tidsfrister:** Det bør settes korte tidsfrister for å sikre tildeling av areal på Utsira Nord i 2023 – det anbefales en søknadsfrist på 3 måneder fra utlysning.
- **Støttemekanisme:** Det anbefales tosidig differansekontrakter basert på dagen-før priser som referanseperiode, 100% dekning og varighet på minst 20 år.

Videre gir vi følgende innspill til rammevilkårene for havvind:

- **Behov for hastighet og volum:** Arealer for havvind bør utvides og tildeles raskt, en troverdig og forutsigbar portefølje av prosjekter er en forutsetning for å mobilisere norsk industri og realisere ny utslippsfri energiproduksjon. Havvind er en nøkkelteknologi for å nå klimamålene og trygge norsk og europeisk energisikkerhet.

- **Alternative løsninger for finansiering av havvind:** Det anbefales at departementet undersøker muligheten for en ordning der petroleumsindustrien kan finansiere utbygging av opptil 3GW havvindkraft ved å inngå langsiktige strømkjøpsavtaler.
- **Avklaring om grunnrenteskatt for vindkraft til havs:** Regjeringen ønsker ikke å innføre grunnrenteskatt nå, men har uttalt at en vil utrede hvordan en fremtidig grunnrenteskatt for havvind kan innrettes. Stabile og forutsigbare rammevilkår er viktig for investorer i havvind i tidligfase. En uavklart grunnrenteskatt øker risikoen for prosjektene og med det også kostnadene og støttenivået for utbyggingen av havvind i Norge. En eventuell grunnrenteskatt bør utformes som et kontantstrømbasert, nøytralt særskattesystem som ikke reelt vil påvirke lønnsomhetsvurderingen av prosjektene. Ved innføring bør en slik skatt ikke ha tilbakevirkende kraft, det vil si at den kun bør gjelde for prosjekter frem i tid, alternativt bør det innføres en fullt ut nøytral grunnrenteskatt fra dag én.

Departementets spørsmål til høringsinstansene

I det følgende vil konsortiet svare på spørsmålene departementet har stilt til høringsinstansene.

1. Hvilke forhold knyttet til tildelingsmodell som må være avklart til utlysningstidspunktet?

Konsortiet vil oppfordre departementet til å ha alle forhold med relevans til selve konkurransen avklart så raskt som mulig, og senest ved utlysningstidspunktet. Dette vil bidra til at søkerne kan utvikle gode svar på de kvalitative kriteriene. Eventuelle forhold som ikke er ferdigstilt kan holdes utenfor konkurransen eller inngå som en dummy-variabel som defineres likt for alle. Vi mener følgende punkter må være avklart ved utlysningstidspunktet:

Særlig om konsesjonsprosessen og tildeling av støtte: Vi forstår det slik at departementet vurderer om konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan skal gjennomføres som én prosess som går over 6 måneder. Konsortiet er enig i at det er hensiktsmessig å effektivisere tildelingsprosessen. Hvis grepet krever lovendring, er det viktig at lovendringsprosessen gjennomføres i parallell med utbyggingen av Utsira Nord, uten å forsinke tildelingen av areal eller utbyggingsprosessen. Samlet konsesjonsbehandling og godkjenning av detaljplan kan samtidig medføre økt risiko for utbygger. Utbygger vil pådra seg betydelige kostnader til prosjektering i detaljplanarbeidet, særlig mot slutten av planleggingsperioden. Beslutningen om støttetildeling vil i praksis ha minst like stor betydning for aktørene som et konsesjonsvedtak. Støttebeslutning må derfor fattes før aktørene pådrar seg betydelige kostnader til utredning og prosjektering av den konkrete utbyggingen. I motsatt fall risikerer aktørene å pådra seg betydelige kostnader til detaljprosjektering av prosjekter som ikke kan realiseres, noe som ikke vil være en samfunnsøkonomisk lønnsom bruk av ressurser. En sammenslåing av prosessene for konsesjons- og detaljplanvedtak forutsetter derfor også at støttetildeling avklares før utbyggerne går i gang med detaljprosjekteringen. Styrking av utbyggers arealrettigheter, og hvordan prosessen for tildeling av støtte kan samordnes med konsesjonsprosessen må være avklart til utlysningstidspunktet.

Særlig om undersøkelser: Konsortiet anbefaler at myndighetene setter i gang fugleundersøkelser så snart som mulig for å dra nytte av 2023 sesongen. Som for grunnundersøkelsene, vil tidlig oppstart av fugleundersøkelser kunne redusere tiden frem til idriftsettelse av de første havvindparkene. Det vil i tillegg være nyttig for aktørene å ha informasjon om hvilke grunnundersøkelser prosjektet må forvente å gjennomføre ut over de som allerede blir gjennomført av myndighetene.

Særlig om utlysningssområder: Konsortiet støtter departementets forslag til utlysningssområder og at søkerne rangere disse innbyrdes. I den forbindelse bes departementet avklare eventuelle planer om fremtidig økt produksjon fra Utsira Nord eller tilstøtende havvindområder. For å lette den administrative byrden for aktørene anbefales det at departementet spesifiserer at alle søkere skal skrive sin søknad med utgangspunktet i det samme utlysningssområdet. På denne måten vil søknadene også bli lettere sammenlignbare for departementet. Dersom departementet ønsker at søkerne skal beskrive alle tre områdene i søknaden bør sidetallsbegrensingen økes tilsvarende.

Særlig om nettilknytning: Konsortiet anbefaler at nødvendige avklaringer rundt nettilknytning er klargjort ved utlysningstidspunktet. Vi støtter en modell hvor utbygger er ansvarlige for den prosjektspesifikke nettløsningen og Statnett har overordnet systemansvar etter havenergiloa. Nettløsningen for Utsira Nord vil påvirke prosjektets kostnader, prosjektplaner, grensesnitt, miljøfotavtrykk, prioritering av områder, mv. Det bør derfor fremgå tydelig av utlysningen hvilke forutsetninger aktørene skal legge til grunn i søknaden, herunder; valg av tilknytningsløsning¹, roller og ansvar, fleksibilitet mht. tilknytning av nytt forbruk eller produksjon, vilkår for en eventuell samordnet løsning, hvilke kostnader aktørene må forvente i forbindelse med investeringer, samt avklaringer rundt tilknytningspunkt på land. Det er viktig at mulige utbyggere blir involvert i den videre prosessen med å utvikle det regulatoriske rammeverket for nettet til havs. Departementet bes også om å klargjøre hvordan kostnadene for en eventuell samordnet løsning skal deles mellom havvindaktørene om det legges til rette for tilkobling av 1500 MW, men kun 500 - 1000 MW realiseres. Dersom mange av de ovennevnte forhold er uavklart ved utlysningstidspunktet kan departementet vurdere å utelate nettløsningen fra konkurransen om areal.

2. Hvilke effekter og vesentlige forskjeller det vil være fra prosjektenes side ved de to skisserte alternative tildelingsmodellene, blant annet når det gjelder prosjektmodning ved konkurranse om støtte og tidsbruk frem til investeringsbeslutning?

Konsortiet støtter departementets foretrukne modell der arealtildeling og støttetildeling skjer i to steg. Konsortiet støtter ikke den alternative modell som skisseres der minimum seks aktører inviteres til å modne frem sine prosjekter i forkant av en konkurranse om arealtildeling. Den alternative modellen vil medføre unødvendig økt ressursbruk både for aktørene og myndighetene.

Den alternative modellen slik den foreslås vil videre forsinke prosessen med å tildele rettigheter til areal og legger ikke til rette for at de første havvindprosjektene er i drift innen 2030. Konsortiet mener en slik forsinkelse forhindrer norske aktører i å bygge kompetanse som kan styrke et internasjonalt konkurransefortrinn og eksport av norske tjenester og produkter.

Det er et uttalt mål fra departementet at statsstøtten bør være så lav som mulig. Konsortiet oppfatter at denne målsettingen tilstrekkelig sikres gjennom at det avholdes en konkurranse om støtten, og at departementet ved tildeling av areal gjør en kvalitativ vurdering av hvilke prosjekter og aktører som er best egnet.

¹ Ref. til Statnetts anbefaling om samordnet løsning.

3. Hvilke deler av prosjektmodningen som er viktig å ha gjennomført for å kunne redusere risikopåslag i kostnadsestimatene og dermed statens støtte?

Konsortiet mener at grunnundersøkelser, konsekvensutredning, valg av nettløsning og visshet om støttemodell vil være viktig for prosjektmodningen og vil bidra til å redusere risikopåslaget i kostnadsestimatene. Informasjon om tilkoblingssted på land, samt roller og ansvar for nettutbyggingen, vil også bidra til å redusere risiko knyttet til kostnader.

Fremtidig utbygging av havvind kan ha stor påvirkning på havvindprosjekter, ettersom vakeeffekter kan merkes på lange avstander. Usikkerhet i den forbindelse vil øke risikopåslaget for aktørene og dermed også øke støttenivå. Siden tildeling av områder for havvind ligger til staten synes det rimelig at staten også bærer kostnaden for dette. Det foreslås derfor at myndighetene innfører en kompenseringmekanisme som kommer til anvendelse ved slike tilfeller.

4. Eventuelt forslag til justeringer i de alternative tildelingsmodellene

Konsortiet støtter, som beskrevet i spørsmål 2, tildelingsalternativ 1. For forslag til justeringer av tildelingsmodell 1 henvises det til innspillene til konsesjonsprosess og støttetildeling under spørsmål 1.

5. Tilbakemelding på alternativ forslag til tildelingsmodell, hvor seks aktører inviteres til å ytterligere modne frem prosjektene i forkant av arealtildeling.

Den alternative modellen tilfører lite ut over å forsinke prosessene med å tildele rettigheter til areal og at aktørene og myndighetene pådrar seg unødvendig økte kostnader og ressursbruk. Se også svar under spørsmål 2.

6. Hvor lang tid trenger aktørene for å ferdigstille søknad etter utlysning?

Det bør settes korte tidsfrister for å sikre at tildeling av areal på Utsira Nord finner sted i 2023. Samtidig må aktørene gis rimelig tid til å forberede søknadene. Consortiet mener en søknadsfrist på 3 måneder ivaretar aktørene, gitt at forholdene beskrevet i spørsmål 1 er avklart før utlysningstidspunktet. Forutsatt en utlysning mot slutten av Q1 2023, gir dette også departementet rimelig tid til å vurdere søknadene og tildele areal før utgangen av året.

7. De ulike kriteriene, herunder:

a. Om formuleringen og innholdet i de kvalitative kriteriene er tilstrekkelig tydelige for aktørene

Konsortiet mener at formuleringen og innholdet i de foreslåtte kvalitative kriteriene er tilstrekkelig tydelige for aktørene.

a. Om det er tilstrekkelig tydelig hvordan departementet vil evaluere søkere under hvert kriterium

Konsortiet mener at scoring av kriteriene fra 0-4 eller bestått/ikke bestått er klar og tydelig. Departementet bes imidlertid tydeliggjøre hvordan poengskalaen vil anvendes i praksis og dokumentasjonskrav knyttet til «minimumskrav» og de øvrige scoringene. Ved å kun vekte hovedkriteriene synes det som departementet har funnet en rimelig balanse mellom spesifikke kriterier og forvaltningens frie skjønnsutøvelse.

Det anbefales at kostnadsnivå 2030 vektet 10%, bidrag til innovasjon og teknologiutvikling 20%, gjennomføringsevne 30%, bærekraft 20%, og positive lokale ringvirkninger 20%. Departementet bes klargjøre vektingen *i god tid før* utlysning av konkurransen.

Særlig om Gjennomføringsevne: Konsortiet mener at dette kriteriet er helt sentralt for å sikre at prosjektene blir bygd ut på en god måte og innenfor tidslinjen som departementet ønsker. Vi foreslår derfor at dette kriteriet vektet noe høyere enn de andre. Som en del av erfaringskriteriet (4E) mener konsortiet også at erfaring fra krafthandel bør vurderes og telle positivt. Erfaring fra krafthandel reduserer risikoen i prosjektets halefase, og vil redusere finansieringskostnadene og dermed prosjektets samlede kostnader. De aktørene som tildeles areal på Utsira Nord bør kunne vise til slik erfaring.

Konsortiet foreslår videre at kriterium under «gjennomføringsevne» med unntak av, finansieringsplan for prosjektet (4B), erfaring (4E) og prosjektplan (4G), bør vurderes som godkjent /ikke-godkjent. Dette fordi oppnåelse av kriteriene utover en definert terskelverdi ikke lenger vil være direkte relevant for konsortiets evne til å gjennomføre prosjektet.

Særlig om Kostnadsnivå 2030: Konsortiet foreslår å vekte dette lavere enn de andre kriteriene. Skala og industrialisering vil være avgjørende for kostnadsreduksjoner for flytende havvind og en viktig del av de første prosjektene. Det vil imidlertid være for tidlig å gi gode kostnadsestimater i den kvalitative konkurransen, og målsetningen om et lavt støttenivå vil uansett sikres gjennom den kvantitative konkurransen for støtte i steg 2. Kostnadskriteriet kan videre stå i motsetning til målene om bærekraft og positive lokale ringvirkninger som forventes å ha en kostnad for de første prosjektene. Det vil bli krevende å gi forpliktende kostnadsestimat tidlig i prosjektutviklingen, og om kostnadsestimatene ikke er forpliktende har de liten verdi som tildelingskriterium. Uforpliktende kostnadsestimater kan åpne opp for spekulative bud, som underbyr hverandre på søknadsstadiet, for så ikke å være forpliktet til å overholde de lave estimatene etter eksklusiv rett er tildelt.

Bruk av forpliktende kostnadsestimat som tildelingskriterium kan også være til hinder for rask teknologiutvikling og innovasjon da teknologivalg må gjøres på et tidlig stadium. Det er viktig at aktører som har fått tildelt arealer har insentiver til å drive utvikling av teknologi, samtidig som kostnadene drives ned gjennom hele prosjektutviklingsfasen.

Særlig om potensialet for kostnadsreduksjon (3A): Departementet legger vekt på teknologisk innovasjon som vil føre til reduksjon i Levelized Cost of Energy (LCOE) for flytende havvind i drift innen 2035. Vi anbefaler at innovasjon som bidrar til en mer effektiv systemintegrasjon og lavere kostnader for kraftsystemet også bør vurderes i dette kriteriet.

Særlig om kompetanseutvikling (6A): Konsortiet støtter dette kriteriet, som er av stor betydning for det grønne skiftet i leverandørindustrien. Lærling- og fagarbeiderdimensjonen bør vektet tungt i denne kategorien, samt kompetansehevingstiltak som tilrettelegger for omskolering og for en transisjon av arbeidsstyrken fra petroleumssektoren til fornybare næringer. Søkere bør videre evalueres etter resultater fra pågående prosjekter som engasjerer leverandørindustrien, som for eksempel leverandørmøter.

b. Om etterspurt dokumentasjon per kriterium gir dekkende informasjon for å vurdere søkerne

Konsortiet henviser til svar under b) ovenfor, og har følgende ytterligere innspill:

Kompetanse hos nøkkelpersonell (4D): Konsortiet støtter dette kriteriet. Vi vil samtidig foreslå at departementet spesifiserer hva slags erfaring og kompetanse som vil bli vektlagt i vurderingen av søknaden, fremfor å be om en liste av CV-er.

Forslag til relevant erfaring og kompetanse:

- kunnskap om og/eller erfaring med forholdene på norsk kontinentalsokkel,

- erfaring med og kompetanse innen komplekse maritime energiutviklingsprosjekter og drift,
- nøkkelpersonell med kunnskap som sikrer at integriteten i systemet turbin-kontroller-fundament-forankring samt dynamiske kabler, kraftstasjoner og eksportkabler er ivaretatt for hele vindparkens levetid under de krevende forholdene i norske havområder (eller lignende),
- personell i beredskap som kan stille på kort varsel,
- myndighetsforståelse og kompetanse knyttet til å ivareta ulike samfunnsinteresser.

Kompetansen bør ligge i søkerens organisasjon eller konsortienes eierselskaper for å ivareta de ulike aspektene ved et havvindprosjekt i tilstrekkelig grad.

Sidetallsbegrensninger og vedlegg: For å sikre dekkende dokumentasjon anbefaler Konsortiet å øke sidetallsbegrensningen, samt tillate vedlegg, for følgende kriterium:

- Utvikling av leverandørindustrien (6C): Konsortiet ber departementet vurdere å øke sidetallsbegrensning til 5 sider for delkriterium 6C, og at det gis anledning til å legge ved avtaler på lik linje som for 6B.
- Se videre forslag til endring av sidetallsbegrensning under punktene klimafotavtrykk (5A), sameksistens (5B) og arealeffektivitet (5D), samt behov for økt sideantall ved beskrivelse av tre prosjektområder under spørsmål 1.

c. Om den administrative byrden for aktørene ved noen av de foreslåtte kriteriene er uforholdsmessig stor

Kriteriene slik de kommer frem av høringsnotatet innebærer etter Konsortiets vurdering ikke en uforholdsmessig stor byrde for aktørene forutsatt valg av tildelingsmodell 1, ett prosjektområde som søknaden skal baseres på, og nødvendige avklaringer rundt konsesjonsprosess og støtte (ref. spørsmål 1).

d. Om noen av minimumskravene er for strenge eller for lave, særlig minimumskravene knyttet til erfaring og finansiell styrke

Konsortiet støtter departementets forslag om å vektlegge finansiell styrke (4A) på generelt grunnlag. For å kunne vurdere søkerens finansielle evne på en god måte bør grunnlaget for dette hentes fra konsortiedeltagernes respektive ultimate morselskaper, men slik at det må sees hen til forskjellen mellom finansiell evne og finansielt ansvar, noe som vil følge av den juridiske eierstrukturen. Finansiell styrke bør vurderes som godkjent/ ikke godkjent, ettersom oppnåelse av kriteriet over et visst nivå ikke lenger er relevant for konsortiets evne til å gjennomføre prosjektet.

Konsortiet støtter departementets forslag til et krav til egenkapital under finansieringsplan for prosjektet (4B), og at dette scores fra 0-4. Vi anbefaler at det fremgår klart at egenkapitalkravet vil måles på prosjektselskapsnivå (siden dette er selskapet som krever finansiering). Videre er vi enige i at egenkapitalandelen minimum må tilsvare 20 prosent av prosjektets investeringskostnad, og vil foreslå at høyest score oppnås ved 50 prosent.

Vi henviser til svar 7b for innspill knyttet til erfaring og vurdering av de øvrige kriteriene under «gjennomføringsevne».

e. Hvilke forutsetninger som bør ligge inne i kostnadsanslagene ref. 2A og 3A

Konsortiet vil fremheve viktigheten av å tilrettelegge for rettferdig sammenligning av konsepter for å unngå spekulative estimater. Konsortiet mener videre at utviklere må gis vesentlig frihet ved konseptvalg og optimalisering av vindparken. Eksempelvis vil

kabelkostnader reduseres om turbiner settes tettere, men dette må vektes mot økte vaketap og redusert produksjon.

Konsortiet mener følgende antagelser bør være felles for alle utviklere for å legge til rette for rettferdig sammenligning:

Vindressurser; Vindressursene vil være lik for alle og er ikke et parameter partene konkurrerer på. Fremfor å fastsette brukstid, slik departementet foreslår, bør departementet heller fastsette vindressursene som skal benyttes ved å oppgi Weibullfordeling med tilhørende vindskjær.

Metode: Det foreslås at utviklere fyller ut et regneark som departementet setter opp for beregning av LCOE. Det er svært viktig at det fastsettes en felles metode som anvendes av alle utviklere. Verifisering bør fortrinnsvis foretas av samme tredjepart for å videre underbygge konsistens i vurderingen på tvers av alle søknadene.

Makroøkonomisk antagelser: Departementet bør fastsette relevante vekslingsrater og inflasjonsutsikter.

Diskonteringsfaktor: Departementet bør innhente estimat for diskonteringsfaktor fra en uavhengig tredjepart. Risikojustert rente bør ta hensyn til flytertechnologiens Technology Readiness Level (TRL) nivå slik at mer modne konsepter har lavere risikopåslag og dermed lavere diskonteringsfaktor.

Område: Departementet bør fastslå hvilket område LCOE estimatet skal beregnes for, ref. konsortiets anbefaling under spørsmål 1.

f. Hvilket presisjonsnivå kostnadsanslagene bør ha ref. 2A og 3A

Det er knyttet høy usikkerhet til kostnadstallene for flytende havvind med idriftsettelse i 2030 og 2035. Det er utfordrende å gi et presisjonsnivå på usikkerheten i kostnadsanslagene for en teknologi og industri som er under utvikling. Basert på forventet utvikling av teknologi og industrialisering av flytende havvind, forventes det at kostnadene vil falle betydelig i løpet av det neste tiåret. Nøyaktig hvor raskt disse kostnadene vil falle er avhengig av blant annet antallet flytende havvindprosjekter som utvikles og bygges i løpet av de neste 5 årene. Gitt høy usikkerhet vil det være svært vanskelig å fastslå et presisjonsnivå for kostnadsanslagene på nåværende tidspunkt.

Hvilken metode som bør benyttes for usikkerhetsanalyse av kostnadsanslagene ref. 2A og 3A

Konsortiet foreslår å bruke en kvantitativ risikoanalyse med Monte Carlo metoden og en sensitivitetsanalyse, for å analysere usikkerheten i kostnadsestimatene.

g. Om det er realistisk med idriftsettelse før 2030, ref. 4G

Konsortiet mener idriftsettelse innen 2030 er realistisk gitt at prosjektene anvender flytende teknologier med reell kommersiell driftserfaring. Videre forutsettes det at tildeling av areal skjer i 2023, støttetildeling senest i 2025, klarhet om nettilkobling, tydelige tidsfrister for myndighetsbehandling og at konsesjonsprosessen kortes ned med minimum 3-4 år sammenlignet med utkast til veilederen for havvind som indikerer omkring 10 år. Tett samhandling mellom myndigheter, utbygger og øvrige interessenter vil være avgjørende.

h. Hvilken metode aktørene bør benytte for å estimere klimafotavtrykk per kWh, ref. 5A

Konsortiet støtter departementets forslag om at et lavt estimert klimafotavtrykk vektet positivt. Den enkleste måten å evaluere dette på er å estimere klimafotavtrykket per installerte turbin, med en spesifikk total installert kapasitet i MW. Konsortiet anbefaler at klimafotavtrykk måles etter kg CO₂e per installerte kW kapasitet. Konsortiet anbefaler en felles tilnærming til karbonfotavtryksanalyse, basert på relevant Product Category Rules standard (PCR 2007:08 v4.2 for electricity generation), og der søker må referere til relevante Environmental Production Declarations (EPD) og markedsdatabaser, inkludert valgte konfigurasjoner og anvendt skala, med mål om å unngå datamanipulasjon.

Vi anbefaler at vurderingen er kvalitativ, fremfor kvantitativ, med en vektlegging av fullstendige innleveringer. Vi anbefaler også at det inkluderes et veikart som beskriver hvilke aktiviteter og tiltak prosjektet vil gjøre for å redusere utslipp, dette bør støttes opp av intensjonsavtaler og lignende. Prosjektenes estimerte klimafotavtrykk bør vurderes av en uavhengig og anerkjent tredjepart med kompetanse på området. Verifisering bør fortrinnsvis foretas av samme tredjepart for alle søknader, for å sikre konsistens i vurderingen. Konsortiet foreslår at det tillates 2 sider for å besvare 5A, og at det gis anledning til å legge ved med intensjonsavtaler, EPD referanser og vedlegg i tillegg.

i. Valg av systemgrense for klimafotavtrykkberegning, herunder hvilke komponenter systemgrensen bør inneholde, ref. 5A

Klimafotavtrykk-beregninger bør omfatte de standard livssyklusanalyse (LCA) fasene Product/Construction (cradle-to-gate), mens fasene Operations/ Decommissioning bør ikke inngå i beregningene på grunn av større usikkerhet knyttet til disse i en tidlig fase av prosjektet. For valg av systemgrense for klimafotavtrykk anbefales det at beregningen omfatter komponentene: bærestruktur under vann, tårn med kabler og transformator, nacelle med rotor og blader, generator og gearbox/direct drive system.

Øvrige kommentarer knyttet til det kvalitative kriteriet om bærekraft:

Sameksistens (5B): Sameksistens er svært viktig, men nåværende forslag tar ikke tilstrekkelig hensyn til naturmangfold. Konsortiet foreslår derfor at 5B deles i tre:

1. Sameksistens med fiskeri, herunder hvordan prosjektet jobber for å sørge for sikker tilgang til fiskeområder og støtter opp under fiskeri og havbruk, inkludert spesifikke prosjekter og god dialog med fiskerne.
2. Naturmangfold, naturpositiv innovasjon og sameksistens med det marine miljøet.
3. Sameksistens med skipstrafikk.

For full poengsum (4) bør planene vise til innovative metoder for å begrense prosjektets negative effekter og hvordan prosjektet jobber med forskningsmiljøer og eksperter for å tette kunnskapshull. Konsortiet foreslår at det tillates 1 side per del og at det gis anledning til å legge ved vedlegg.

Resirkulering og gjenbruk (5C): Konsortiet ønsker å foreslå mindre justeringer i innholdet, herunder at en plan for resirkulering og gjenbruk bør gjelde alle elementer i vindparken og at prosjektene utarbeider en overordnet implementeringsstrategi.

Arealeffektivitet (5D): Dette er et viktig kriterium for å forvalte ressursene til havs på en god måte. Det vil samtidig være utfordrende for prosjektene å fastsette en arealeffektivitet før konsesjonsprosessen, og nødvendige undersøkelser, er gjennomført. Konsortiet støtter

derfor at det inkluderes et krav på arealeffektivitet på minst 3.5 MW/km² som foreslått av departementet, men at dette vurderes som godkjent/ ikke-godkjent. For Utsira Nord ber vi om at ankerliner kan ekskluderes fra minimumskravet. Konsortiet foreslår at det tillates 2 sider for å besvare 5D.

Anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter:

Konsortiet ber om at departementet i tillegg til bærekraftkriterier knyttet til miljø og klima, inkluderer spesifikke krav til gjennomføring, oppfølging og rapportering av anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter i hele verdikjeden i henhold til den norske åpenhetsloven. Søker må ha en plan for hvordan arbeidet med disse kravene skal ivaretas.

8. Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på hvilke forhold knyttet til støttemodell som må være avklart til utlysningstidspunktet²

Konkurransemodellen for Utsira Nord må legge til rette for industriutvikling og positive lokale ringvirkninger. For å utløse de nødvendige investeringer i leverandørindustrien, bør det sikres at flere prosjekt realiseres i denne runden, og gjennom senere konkurranser om støtte.

Konsortiet støtter innføringen av tosidige differansekontrakter for prosjektene på Utsira Nord. En tosidig differansekontrakt sørger for god risikoavlastning mellom utbygger og stat, og gir økt forutsigbarhet for de fremtidige inntektene til havvindparken, noe som reduserer risikopåslaget til prosjektet. Dette vil gi en lavere LCOE, noe som igjen vil føre til et lavere støttebehov. Til sammenligning, vil bruk av investeringsstøtte føre til at havvindutviklerne har en langsiktig eksponering mot markedsrisiko, noe som vil øke risikopåslaget til prosjektet.

En tosidig differansekontrakt for flytende havvind på Utsira Nord, bør ha en varighet på minst 20 år, dekke 100 prosent av produksjonsvolumet, og en referansepris basert på dagen-før priser. I tillegg bør differansekontrakten indeksreguleres³.

Med vennlig hilsen,

Sebastian Bringsværd
Aker Offshore Wind

Rafael Munilla Muñoz
Ocean Winds

David Flood
Stakraft

² Kapittel 4 i høringsnotatet

³ Konsumprisindeks, eventuelt supplert med relevante råvareindekser